

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

ĮSAKYMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRO 2000 M.
GRUODŽIO 14 D. ĮSAKIMO NR. 730 „DĖL VAIKŲ IR PAAUGLIŲ PSICHIATRIJOS IR
PSICHOTERAPIJOS PASLAUGŲ ORGANIZAVIMO PRINCIPŲ, APRAŠYMO IR
TEIKIMO REIKALAVIMŲ“ PAKETIMO**

2019 m. birželio 27 d. Nr. V-752
Vilnius

1. P a k e i ė i u Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. gruodžio 14 d. įsakymą Nr. 730 „Dėl vaikų ir paauglių psichiatrijos ir psichoterapijos paslaugų organizavimo principų, aprašymo ir teikimo reikalavimų“ ir jį išdėstau nauja redakcija:

„LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

ĮSAKYMAS

**DĖL VAIKŲ IR PAAUGLIŲ PSICHIKOS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PASLAUGŲ
TEIKIMO REIKALAVIMŲ APRAŠO PATVIRTINIMO**

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo 10 straipsnio 6 punktu ir atsižvelgdamas į Vaikų ir paauglių psichikos sveikatos stiprinimo gairių, patvirtintų Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2014 m. liepos 16 d. įsakymu Nr. V-817 „Dėl Vaikų ir paauglių psichikos sveikatos stiprinimo gairių patvirtinimo“, nuostatas:

1. T v i r t i n u Vaikų ir paauglių psichikos sveikatos priežiūros paslaugų teikimo reikalavimų aprašą (pridedama).

2. P a v e d u įsakymo vykdymą kontroliuoti viceministrui pagal veiklos sritį.“

2. N u s t a t a u, kad šis įsakymas įsigalioja 2019 m. lapkričio 1 d.

Sveikatos apsaugos ministras

Aurelijus Veryga

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro
2000 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. 730
(Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro
2019 m. birželio 27 d. įsakymo Nr. V-752
redakcija)

VAIKŲ IR PAAUGLIŲ PSICHIKOS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PASLAUGŲ TEIKIMO REIKALAVIMŲ APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vaikų ir paauglių psichikos sveikatos priežiūros paslaugų teikimo reikalavimų aprašas (toliau – aprašas) nustato vaikų ir paauglių pirminių ambulatorinių psichikos sveikatos priežiūros paslaugų, vaikų ir paauglių specializuotų ambulatorinių psichiatrijos paslaugų, vaikų ir paauglių psichiatrijos dienos stacionaro paslaugų, vaikų ir paauglių psichiatrijos stacionarinių asmens sveikatos priežiūros paslaugų, vaikų ir paauglių krizių intervencijos stacionarinių asmens sveikatos priežiūros paslaugų (toliau – vaikų ir paauglių krizių intervencijos paslaugos) ir vaikų ir paauglių psichosocialinės reabilitacijos paslaugų teikimo vaikams nuo gimimo iki 18 metų amžiaus (toliau – pacientas) reikalavimus ir apmokėjimo tvarką.

2. Apraše vartojamos sąvokos ir jų apibrėžtys:

2.1. **Aplinkos terapija** – pacientui ir (ar) jų grupei vaikų ir paauglių psichiatrijos dienos stacionaro, stacionarines ir psichosocialinės reabilitacijos paslaugas teikiančiose asmens sveikatos priežiūros įstaigose (toliau – ASPI) psichikos sveikatos slaugytojo, ergoterapeuto, socialinio darbuotojo, meno terapeuto, vadovaujant gydytojui vaikų ir paauglių psichiatrui ir (ar) medicinos psichologui taikoma struktūruota programa, kuri padeda pacientui saugiai jaustis, moko suvokti elgesio pasekmes ir sąmoningai rinktis tinkamus elgesio būdus bei įsisavinti įgūdžius, būtinus socialinei kompetencijai atkurti, ir kuri apima struktūruotos aplinkos sukūrimą, mokymo, užimtumo ir fizinio aktyvumo organizavimą, paciento elgesio valdymą, terapinės erdvės, suskirstytos į zonas, įrengimą.

2.2. **Intensyvi psichiatrinė slauga** – nuolatinis individualus paciento stebėjimas ir slauga, atliekami psichikos sveikatos slaugytojo.

2.3. **Krizinė situacija** – netikėtos ir sunkios gyvenimo permainos, situacijos, neatitinkančios įprasto žmogaus patyrimo, kurios sutrikdo paciento psichikos būklę, įprastą elgesį bei socialinę adaptaciją.

2.4. **Krizių intervencija** – ypač intensyvi gydytojo vaikų ir paauglių psichiatro, medicinos psichologo, socialinio darbuotojo, psichikos sveikatos slaugytojo ir (ar) bendrosios praktikos slaugytojo, slaugytojo padėjėjo specialistų komandos psichiatrinė, psichologinė ir (ar) psichoterapinė pagalba pacientui krizinės situacijos laikotarpiu.

2.5. **Vaikų ir paauglių psichosocialinės reabilitacijos paslaugos** – reabilitacinio pobūdžio ambulatorinės ir stacionarinės asmens sveikatos priežiūros paslaugos, teikiamos pacientams, turintiems psichikos ir elgesio sutrikimų, kurių metu suteikiama galimybė pasiekti vaiko ar paauglio amžių atitinkantį savarankiško funkcionavimo lygį, vertinamą pagal Vaikų bendrojo vertinimo skalę (toliau – VBVS).

2.6. Kitos apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos kituose asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą reglamentuojančiuose teisės aktuose.

3. Į vaikų ir paauglių psichikos sveikatos priežiūros paslaugų teikimo procesą gali būti įtraukiami paciento atstovai pagal įstatymą.

4. Pacientai konsultuojami ir gydomi atskirai nuo suaugusiųjų, specialiai tam įrengtose patalpose, kuriose sukurta terapinė aplinka, atitinkanti paciento raidos ypatumus.

5. Vieno specialisto vieno paciento diagnostikos ir gydymo paslaugai skiriama 1 valanda, išskyrus aprašo 16 punkte nurodytus atvejus. Dokumentams pildyti skiriamas papildomas darbo laikas (neįskaičiuotas į paciento diagnostikos ir terapijos paslaugai skirtą laiką). Teikiant paslaugas organizuojami specialistų komandos tarpusavio ir specialistų komandos ir (ar) jos narių pasitarimai su paciento mokyklos, valstybės vaiko teisių apsaugos tarnybos, policijos ir kitų institucijų specialistais siekiant pašalinti kliūtis, trukdančias pacientui sveikti.

II SKYRIUS

VAIKŲ IR PAAUGLIŲ PIRMINIŲ AMBULATORINIŲ PSICHIKOS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PASLAUGŲ TEIKIMO REIKALAVIMAI

6. Vaikų ir paauglių pirminės ambulatorinės psichikos sveikatos priežiūros paslaugos teikiamos vadovaujantis Pirminės ambulatorinės psichikos sveikatos priežiūros paslaugų teikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2012 m. rugsėjo 17 d. įsakymu Nr. V-861 „Dėl Pirminės ambulatorinės psichikos sveikatos priežiūros paslaugų teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, psichikos sveikatos centruose (toliau – PSC), turinčiuose įstaigos asmens sveikatos priežiūros licenciją, suteikiančią teisę teikti pirmines ambulatorines psichikos sveikatos priežiūros paslaugas.

III SKYRIUS

SIUNTIMŲ GAUTI VAIKŲ IR PAAUGLIŲ PSICHIATRIJOS PASLAUGAS TVARKA

7. Specializuotai ambulatorinei vaikų ir paauglių psichiatrijos paslaugai gauti siunčia:

7.1. gydytojas psichiatras, dirbantis PSC, šeimos gydytojas, vaikų ligų gydytojas, kai PSC, prie kurios prisirašęs pacientas, nedirba gydytojas vaikų ir paauglių psichiatras, diagnozei nustatyti ir gydymui skirti ir (ar) keisti;

7.2. PSC dirbantis gydytojas vaikų ir paauglių psichiatras, kai reikia patikslinti diagnozę ir PSC neturi reikiamų diagnostikos priemonių arba PSC taikomas ambulatorinis gydymas yra neefektyvus;

7.3. gydytojas specialistas, konsultacijos metu nustatęs, kad reikalinga vaikų ir paauglių psichiatro konsultacija.

8. Į vaikų ir paauglių psichiatrijos dienos stacionarą ar stacionarą siunčia gydytojas vaikų ir paauglių psichiatras.

9. Gydytojas vaikų ir paauglių psichiatras, siųsdamas pacientą į vaikų ir paauglių psichiatrijos dienos stacionarą ar stacionarą, formoje Nr. 027/a „Medicinos dokumentų išrašas / siuntimas“, patvirtintoje Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2014 m. sausio 27 d. įsakymu Nr. V-120 „Dėl Privalomų sveikatos statistikos apskaitos ir kitų tipinių formų bei Privalomų sveikatos statistikos ataskaitų formų patvirtinimo“ (toliau – forma 027/a):

9.1. nurodo vertinimo pagal VBVS rezultatus;

9.2. aprašo pacientui suteiktas psichikos sveikatos priežiūros paslaugas, nurodo ambulatorinio gydymo neefektyvumą ir vaikų ir paauglių psichiatrijos dienos stacionaro ar stacionaro paslaugų indikacijas;

9.3. nurodo vaikų ir paauglių specializuotas ambulatorines, stacionaro ar dienos stacionaro psichiatrijos paslaugas pateiktų vaikų ir paauglių psichiatrijos paslaugas teikiančių specialistų komandos rekomendacijų įgyvendinimo rezultatus (siunčiant pakartotinai).

IV SKYRIUS

VAIKŲ IR PAAUGLIŲ SPECIALIZUOTŲ AMBULATORINIŲ PSICHIATRIJOS PASLAUGŲ TEIKIMO REIKALAVIMAI

10. Vaikų ir paauglių specializuotos ambulatorinės psichiatrijos paslaugos teikiamos ASPĮ, turinčiose įstaigos asmens sveikatos priežiūros licenciją, suteikiančią teisę teikti ambulatorines vaikų ir paauglių psichiatrijos paslaugas.

11. Vaikų ir paauglių specializuotas ambulatorines psichiatrijos paslaugas teikiančioje ASPĮ turi būti vaikų ir paauglių psichiatro ir medicinos psichologo kabinetas su baldais ir įranga, pritaikytas pacientui ir šeimai konsultuoti.

12. Specializuotos ambulatorinės vaikų ir paauglių psichiatrijos paslaugos yra:

12.1. gydytojo vaikų ir paauglių psichiatro konsultacija;

12.2. išplėstinė vaikų ir paauglių psichikos sveikatos specialistų konsultacija.

13. Aprašo 12.1 papunktyje nurodytas paslaugas teikia gydytojas vaikų ir paauglių psichiatras.

14. Aprašo 12.2 papunktyje nurodytas paslaugas teikia specialistų komanda, kurią sudaro gydytojas vaikų ir paauglių psichiatras bei medicinos psichologas. Į specialistų komandą gali būti įtraukiami ir socialinis darbuotojas, ir (ar) psichikos sveikatos slaugytojas.

15. Gydytojas vaikų ir paauglių psichiatras konsultacijos metu įvertina paciento psichikos būklę, skiria ambulatorinį gydymą arba siunčia pacientą gydyti į vaikų ir paauglių psichiatrijos dienos stacionarą ar stacionarą, arba išplėstinės gydytojo vaikų ir paauglių psichikos sveikatos specialistų, psichoterapijos paslaugos ar kito specialisto konsultacijos, arba vaikų ir paauglių psichosocialinės reabilitacijos paslaugoms gauti.

16. Išplėstinę gydytojo vaikų ir paauglių psichikos sveikatos specialistų konsultaciją sudaro visos šios paslaugos:

16.1. bendra gydytojo vaikų ir paauglių psichiatro, medicinos psichologo konsultacija (vidutinė trukmė – 1 valanda): kompleksinis vaiko emocijų ir elgesio, jo socialinės aplinkos, šeimos problemų ištyrimas;

16.2. gydytojo vaikų ir paauglių psichiatro, medicinos psichologo pagal skirtingus diagnostikos ir (ar) gydymo ir pagalbos šeimai metodus teikiama paslauga (vidutinė trukmė – 4 valandos);

16.3. gydytojo vaikų ir paauglių psichiatro ir medicinos psichologo atliekamas psichikos ir elgesio sutrikimų diagnozės nustatymas, individualaus gydymo plano sudarymas, rekomendacijų šeimai teikimas (vidutinė trukmė – 1 valanda).

17. Išplėstinė gydytojo vaikų ir paauglių psichikos sveikatos specialistų konsultacija tam pačiam pacientui teikiama ne dažniau kaip 2 kartus per kalendorinius metus.

18. Suteiktos specializuotos ambulatorinės vaikų ir paauglių psichiatrijos paslaugos aprašomos paciento formoje Nr. 025/a „Ambulatorinė asmens sveikatos istorija“, patvirtintoje 2014 m. sausio 27 d. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. V-120 „Dėl Privalomų sveikatos statistikos apskaitos ir kitų tipinių formų bei Privalomų sveikatos statistikos ataskaitų formų patvirtinimo“ (toliau – forma 025/a), bei užpildoma forma Nr. 025/a-LK „Asmens ambulatorinio gydymo statistinė kortelė“, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1998 m. lapkričio 26 d. įsakymu Nr. 687 „Dėl medicininės apskaitos dokumentų formų tvirtinimo“ (toliau – forma 025/a-LK).

19. ASPĮ, teikianti specializuotas ambulatorines vaikų ir paauglių psichiatrijos paslaugas, turi turėti šiuos medicinos prietaisus:

19.1. medicininės svarstyklės;

19.2. ūgio matuoklį;

19.3. arterinio kraujospūdžio matavimo aparatą;

19.4. stetofonendoskopą.

V SKYRIUS

VAIKŲ IR PAAUGLIŲ PSICHIATRIJOS DIENOS STACIONARO PASLAUGŲ TEIKIMO REIKALAVIMAI

20. Vaikų ir paauglių psichiatrijos dienos stacionaro paslaugos teikiamos ASPĮ, kuri turi įstaigos asmens sveikatos priežiūros licenciją, suteikiančią teisę teikti vaikų ir paauglių psichiatrijos dienos stacionaro paslaugas. Įstaigos asmens sveikatos priežiūros licencija, suteikianti teisę teikti vaikų ir paauglių psichiatrijos dienos stacionaro paslaugas, išduodama ASPĮ, kuri atitinka šiame skyriuje nustatytus reikalavimus ir turi įstaigos asmens sveikatos priežiūros licenciją, suteikiančią

teisę teikti stacionarines vaikų ir paauglių psichiatrijos arba stacionarines vaikų ligų paslaugas, arba suaugusiųjų psichiatrijos dienos stacionaro paslaugas.

21. Vaikų ir paauglių psichiatrijos dienos stacionaro paslaugos teikiamos pacientams, kurie atitinka bent vieną iš šių sąlygų:

21.1. įvertinus paciento psichosocialinę būklę, paciento funkcionavimo rodiklis pagal VBVS yra mažesnis nei 70;

21.2. baigus aktyvų stacionarinį gydymą, paciento funkcionavimo rodiklis pagal VBVS yra mažesnis nei 70.

22. Vaikų ir paauglių psichiatrijos dienos stacionaro paslaugas teikiančioje ASPĮ turi būti: gydytojo, medicinos psichologo ir socialinio darbuotojo kabinetai su baldais ir įranga, pritaikytai pacientui bei šeimai konsultuoti, daigafunkcinės (fizinio aktyvumo, užimtumo) patalpos (2 kabinetai), slaugytojo / procedūrų kabinetas.

23. ASPĮ vaikų ir paauglių psichiatrijos dienos stacionaro padaliniuose turi būti įrengta ne mažiau kaip 5 vietos.

24. Vaikų ir paauglių psichiatrijos dienos stacionare paslaugas pacientams teikia specialistų komanda: gydytojas vaikų ir paauglių psichiatras, medicinos psichologas, socialinis darbuotojas, psichikos sveikatos slaugytojas, psichoterapijos paslaugas teikiantis specialistas. Į specialistų komandą gali būti įtraukti ir kiti specialistai (ergoterapeutas, meno terapeutas, logoterapeutas). Komandos darbą koordinuoja gydytojas vaikų ir paauglių psichiatras.

25. ASPĮ turi užtikrinti vaikų ir paauglių psichiatrijos dienos stacionaro paslaugų teikimą ne trumpiau kaip 5 dienas per savaitę ir ne trumpiau kaip 4 val. per dieną.

26. Pirmą atvykimo dieną pacientui sudaromas diagnostikos ir gydymo planas, kuris gali būti koreguojamas gydymo metu.

27. Pacientui per dieną taikomi ne mažiau kaip 2 diagnostikos ir (ar) gydymo metodai, nurodyti aprašo 28–29 punktuose.

28. Vaikų ir paauglių psichiatrijos dienos stacionaro paslaugų teikimo metu gali būti taikomi šie diagnostikos metodai: kompleksinė psichodiagnostika; klinikinė diagnostika; klinikinis psichiatrinis ištyrimas; klinikinis interviu; klinikinis stebėjimas; Lietuvoje taikomi raidos, standartizuoti intelekto, pažintinių funkcijų, autizmo spektro sutrikimų, vaikų elgesio ir emocinių sunkumų, vaiko ir tėvų santykių vertinimo metodai, vaiko žaidimo stebėjimas, psichosocialinis vertinimas, psichosocialinis šeimos būklės tyrimas, kiti Lietuvoje taikomi vaiko psichikos bei vaiko ir tėvų santykių vertinimo metodai bei instrumentai; bendradarbiavimu grįstas savižudybės rizikos vertinimas ir valdymas.

29. Vaikų ir paauglių psichiatrijos dienos stacionaro paslaugų teikimo metu taikomi šie gydymo metodai: vaikų ir paauglių psichiatro konsultacija, psichologinės intervencijos (psichologinis konsultavimas, psichologinio poveikio priemonės, psichoterapinės technikos), šeimos konsultavimas, individuali psichoterapija, šeimos psichoterapija, grupinė psichoterapija, tėvų ir vaikų santykių terapija, individuali ar grupinė žaidimų terapija, individuali ar grupinė elgesio terapija, meno terapija, aplinkos terapija, individualus ar grupinis tėvų mokymas, jei reikia, gydymas vaistais.

30. Vieno gydymo kurso vaikų ir paauglių psichiatrijos dienos stacionare trukmė ne ilgesnė kaip 30 darbo dienų. Atsižvelgiant į paciento sveikatos būklę gydytojų konsiliumo sprendimu gydymo kursas gali būti pratęstas 1 kartą, tačiau ne daugiau kaip 30 darbo dienų.

31. ASPĮ, teikianti vaikų ir paauglių psichiatrijos dienos stacionaro paslaugas, turi turėti šiuos medicinos prietaisus:

31.1. medicinines svarstyklės;

31.2. ūgio matuoklį;

31.3. arterinio kraujospūdžio matavimo aparatą;

31.4. stetofonendoskopą;

31.5. termometrą.

VI SKYRIUS

VAIKŲ IR PAAUGLIŲ PSICHIATRIJOS STACIONARINIŲ PASLAUGŲ TEIKIMO REIKALAVIMAI

32. Vaikų ir paauglių stacionarinės psichiatrijos paslaugos teikiamos ASPĮ, turinčioje įstaigos asmens sveikatos priežiūros licenciją, suteikiančią teisę teikti stacionarines vaikų ir paauglių psichiatrijos paslaugas. Įstaigos asmens sveikatos priežiūros licencija, suteikianti teisę teikti stacionarines vaikų ir paauglių psichiatrijos paslaugas, išduodama ASPĮ, kuri atitinka šiame skyriuje nustatytus reikalavimus ir turi įstaigos asmens sveikatos priežiūros licenciją, suteikiančią teisę teikti reanimacijos ir intensyviosios terapijos paslaugas (reanimacija ir intensyvi terapija I-2 (vaikams) arba reanimacija ir intensyvi terapija II (vaikams)).

33. ASPĮ, teikiančioje stacionarines vaikų ir paauglių psichiatrijos paslaugas, turi būti užtikrinama (gali būti užtikrinama pagal sutartis su kitomis ASPĮ):

33.1. pagal paciento sveikatos būklę – kitų gydytojų specialistų konsultacijos;

33.2. laboratoriniai tyrimai: bendras kraujo tyrimas, biocheminis kraujo tyrimas, elektrolitų balanso nustatymas, vaistų koncentracijos kraujyje nustatymas, elektroencefalografija, elektrokardiografija;

33.3. galvos smegenų vaizdinis (kompiuterinė tomografija arba magnetinis rezonansas) tyrimas;

33.4. oftalmoskopija ir akių dugno tyrimas.

34. Stacionarines vaikų ir paauglių psichiatrijos paslaugas teikia specialistų komanda: gydytojas vaikų ir paauglių psichiatras, psichoterapijos paslaugas teikiantis specialistas, medicinos psichologas, socialinis darbuotojas, psichikos sveikatos slaugytojas, slaugytojo padėjėjas, ergoterapeutas. Į specialistų komandą gali būti įtrauktas meno terapeutas

35. Stacionarines vaikų ir paauglių psichiatrijos paslaugas teikiančioje ASPĮ turi būti: atskiri gydytojų, medicinos psichologų, socialinių darbuotojų kabinetai, užimtumo terapijos kabinetas, sporto salė, relaksacijos kabinetas, valgykla, individualios ir grupinės terapijos kabinetai, procedūrinis kabinetas, vienvietės, dvivietės / trivietės palatos, slaugytojo postas, personalo virtuvėlė ir poilsio kambarys, uždaras kiemas (judriems lauko žaidimams), stebėjimo palata ASPĮ priėmimo-skubiosios pagalbos skyriuje.

36. Stacionarines vaikų ir paauglių psichiatrijos paslaugas teikiantis gydytojas vaikų ir paauglių psichiatras, medicinos psichologas ir psichikos sveikatos slaugytojas, dirbantys vieno etato krūviu, vaikų ir paauglių psichiatrijos padalinyje paslaugas teikia ne daugiau kaip 6 pacientams.

37. Budėjimo ASPĮ metu (nakties metu, savaitgaliais ir švenčių dienomis) pacientus prižiūri gydytojas vaikų ir paauglių psichiatras ar gydytojas psichiatras, budintis stacionarines vaikų ir paauglių psichiatrijos paslaugas teikiančioje ASPĮ.

38. Vaikų ir paauglių psichiatrijos padaliniuose turi būti ne daugiau kaip 15 lovų.

39. ASPĮ, teikiančiose stacionarines vaikų ir paauglių psichiatrijos paslaugas, hospitalizuojami pacientai, turintys gydytojo vaikų ir paauglių psichiatro siuntimą arba vaikų ir paauglių psichiatrijos paslaugas teikiančioje ASPĮ budinčio gydytojo psichiatro siuntimą gauti stacionarines vaikų ir paauglių psichiatrijos paslaugas, kai pacientui nustatytas psichikos ir elgesio sutrikimas (kodai F00-F99 pagal Tarptautinę statistinę ligų ir sveikatos sutrikimų klasifikaciją, dešimtąjį pataisytą ir papildytą leidimą „Sisteminis ligų sąrašas“, Australijos modifikacija TLK-10-AM (toliau – TLK-10-AM)), kuris vidutiniškai ar sunkiai sutrikdė bendrą paciento funkcionavimą (vertinimas pagal VBVS mažesnis nei 50 balų), ir (ar) gydytojo vaikų ir paauglių psichiatro siuntime nurodyta, kad ambulatorinis gydymas buvo neefektyvus.

40. Jei pacientui gydymo stacionare metu suėjo 18 metų, pradėtas gydymas pabaigiamas vaikų ir paauglių psichiatrijos padalinyje.

41. Teikiant stacionarines vaikų ir paauglių psichiatrijos paslaugas taikomi aprašo 28 punkte nurodyti diagnostikos metodai.

42. Stacionarinių vaikų ir paauglių psichiatrijos paslaugų teikimo metu taikomi šie gydymo metodai: vaikų ir paauglių psichiatro konsultacija, psichologinės intervencijos (psichologinis konsultavimas, psichologinio poveikio priemonės, psichoterapinės technikos), šeimos

konsultavimas, individuali ir grupinė psichoterapija, šeimos psichoterapija, tėvų ir vaikų santykių terapija, aplinkos terapija, meno terapija, intensyvi psichiatrinė slauga, socialinio darbuotojo paslaugos, individualus ar grupinis tėvų mokymas, jei reikia – gydymas vaistais, kitų gydytojų specialistų skiriamas gydymas.

43. Pacientui per dieną taikomi ne mažiau kaip 3 diagnostikos ir (ar) gydymo metodai, nurodyti aprašo 28 ir 42 punktuose (išskyrus kai dėl sunkios paciento būklės taikoma tik intensyvi psichiatrinė slauga).

44. Išrašant iš stacionarines vaikų ir paauglių psichiatrijos paslaugas teikiančios ASPĮ, gydantis gydytojas vaikų ir paauglių psichiatras užpildo formą 027/a ir joje nurodo ambulatorinio gydymo rekomendacijas.

45. ASPĮ, teikianti stacionarines vaikų ir paauglių psichiatrijos paslaugas, turi turėti šiuos medicinos prietaisus:

- 45.1. medicininės svarstyklės;
- 45.2. ūgio matuoklį;
- 45.3. arterinio kraujospūdžio matavimo aparatą;
- 45.4. steto fonendoskopą;
- 45.5. termometrą.

VII SKYRIUS

VAIKŲ IR PAAUGLIŲ KRIZIŲ INTERVENCIJOS PASLAUGŲ TEIKIMO REIKALAVIMAI

46. Vaikų ir paauglių krizių intervencijos paslaugos yra stacionarinės asmens sveikatos priežiūros paslaugos, kurios teikiamos ASPĮ, turinčiose licenciją teikti stacionarines vaikų ir paauglių psichiatrijos ar vaikų ligų paslaugas.

47. Vaikų ir paauglių krizių intervencijos paslaugos turi būti teikiamos atskirame ASPĮ padalinyje.

48. Padalinyje, teikiančiame vaikų ir paauglių krizių intervencijos paslaugas, turi būti: gydytojo, medicinos psichologo ir socialinio darbuotojo kabinetai, pritaikyti vaikams ir paaugliams bei šeimai konsultuoti, atskiros daigafunkcinės (fizinio aktyvumo, užimtumo) patalpos jaunesnio amžiaus vaikams ir paaugliams, relaksacinis kabinetas, vienvietės ir dvivietės palatos, slaugytojo / procedūrų kabinetas, slaugytojo postas, pacientų lankymo patalpa, valgykla, uždaras kiemas (judriems lauko žaidimams).

49. Padalinyje, teikiančiame vaikų ir paauglių krizių intervencijos paslaugas, turi būti saugi aplinka su antivandaline (saugia) įranga.

50. Padalinyje, teikiančiame vaikų ir paauglių krizių intervencijos paslaugas, turi būti ne daugiau kaip 15 lovų.

51. Vaikų ir paauglių krizių intervencijos paslaugas teikia specialistų komanda: gydytojas vaikų ir paauglių psichiatras (komandos koordinatorius), medicinos psichologas, socialinis darbuotojas, psichikos sveikatos slaugytojas ir (ar) bendrosios praktikos slaugytojas, slaugytojo padėjėjas. Teikiant vaikų ir paauglių krizių intervencijos paslaugas gali dalyvauti ir psichoterapijos paslaugas teikiantis specialistas, meno terapeutas bei kiti specialistai.

52. Kiekvienas vaikų ir paauglių psichiatras ir medicinos psichologas, dirbantis vieno etato krūviu, paslaugas teikia ne daugiau kaip 6 pacientams.

53. Teikiant vaikų ir paauglių krizių intervencijos paslaugas atsižvelgiant į paciento sveikatos būklę turi būti užtikrinamos kitų specialistų konsultacijos.

54. Padalinyje, teikiančiame vaikų ir paauglių krizių intervencijos paslaugas, visą parą užtikrinamas gydytojo budėjimo postas. Vaikų ir paauglių krizių intervencijos skyriuje ar padalinyje turi būti užtikrinama gydytojo vaikų ir paauglių psichiatro ar gydytojo psichiatro konsultacija naktimis, poilsio ir švenčių dienomis.

55. Vaikų ir paauglių krizių intervencijos paslaugos pacientui teikiamos ne ilgiau kaip 15 dienų.

56. Vaikų ir paauglių krizių intervencijos paslaugos pacientams teikiamos, kai reikalinga krizių intervencija esant abiem šioms sąlygoms:

56.1. nustatytas vienas ar keli iš šių krizinės situacijos sukeltų psichikos ir elgesio sutrikimų: ūmus ir praeinantis psichozinis sutrikimas (kodas pagal TLK-10-AM F23), sunkios ir vidutinio sunkumo depresijos epizodas (kodai pagal TLK-10-AM F32.1, F32.2, F32.3), reakcijos į stiprų stresą ir adaptacijos sutrikimas (kodas pagal TLK-10-AM F43), emocijų sutrikimas (kodas pagal TLK-10-AM F93), valgymo sutrikimas (kodai pagal TLK-10-AM F50.0–50.9):

56.2. nustatytas vienas ar keli iš šių psichikos ir elgesio sutrikimų: savižudiškos mintys (kodas pagal TLK-10-AM R45.81), blogo elgesio sindromas (kodas pagal TLK-10-AM T74), sužalojimas, apsinuodijimas (tyčinis savęs žalojimas ar pasikėsinimas ir pan.), problemos, susijusios su socialine aplinka (kodas pagal TLK-10-AM Z60), problemos, susijusios su vaikystėje patirtais neigiamais išgyvenimais (kodas pagal TLK-10-AM Z61), problemos, susijusios su auklėjimu (kodas pagal TLK-10-AM Z62), kitos problemos, susijusios su artimais asmenimis, įskaitant šeimos aplinkybes (kodas pagal TLK-10-AM Z63), problemos, susijusios su tam tikromis psichosocialinėmis aplinkybėmis (kodas pagal TLK-10-AM Z64), buvusi psichologinė trauma, save žalojantis elgesys (kodai pagal TLK-10-AM Z91.4, Z91.5).

57. Teikiant vaikų ir paauglių krizių intervencijos paslaugas taikomi aprašo 28 punkte nurodyti diagnostikos metodai.

58. Teikiant vaikų ir paauglių krizių intervencijos paslaugas taikomi šie gydymo metodai: intensyvi psichiatrinė slauga, krizių intervencija, psichologinės intervencijos (psichologinis konsultavimas, psichologinio poveikio priemonės, psichoterapinės technikos, šeimos konsultavimas, individuali psichoterapija, šeimos psichoterapija, grupinė psichoterapija, tėvų ir vaikų santykių terapija, aplinkos terapija, individuali ar grupinė žaidimų terapija, meno terapija, socialinio darbuotojo konsultacija, asmens savisaugos plano sudarymas), vaikų ir paauglių psichiatro konsultacija, jei reikia, gydymas vaistais.

59. Teikiant vaikų ir paauglių krizių intervencijos paslaugas taikomi ne mažiau kaip 3–4 aprašo 28 ir 58 punktuose nurodyti diagnostikos ir (ar) gydymo metodai, išskyrus tuos atvejus, kai dėl sunkios paciento būklės taikoma tik intensyvi psichiatrinė slauga.

60. Teikiant vaikų ir paauglių krizių intervencijos paslaugas pacientams, patiriantiems savižudybės grėsmę ar išgyvenantiems savižudybės krizę, vadovaujama ir Pagalbos savižudybės grėsmę patiriantiems, savižudybės krizę išgyvenantiems ir savižudybės krizę išgyvenusiems asmens teikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2018 m. liepos 26 d. įsakymu Nr. V-859 „Dėl Pagalbos savižudybės grėsmę patiriantiems, savižudybės krizę išgyvenantiems ir savižudybės krizę išgyvenusiems asmenims teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

VIII SKYRIUS

VAIKŲ IR PAAUGLIŲ PSICHOSOCIALINĖS REABILITACIJOS PASLAUGŲ TEIKIMO REIKALAVIMAI

61. Ambulatorinės vaikų ir paauglių psichosocialinės rehabilitacijos paslaugos teikiamos ASPI, turinčiose įstaigos asmens sveikatos priežiūros licenciją, suteikiančią teisę teikti vaikų ir paauglių psichiatrijos dienos stacionaro ar stacionarines vaikų ir paauglių psichiatrijos paslaugas.

62. Stacionarinės vaikų ir paauglių psichosocialinės rehabilitacijos paslaugos teikiamos ASPI, turinčiose įstaigos asmens sveikatos priežiūros licenciją, suteikiančią teisę teikti stacionarines vaikų ir paauglių psichiatrijos paslaugas.

63. Stacionarines ir ambulatorines vaikų ir paauglių psichosocialinės rehabilitacijos paslaugas teikia specialistų komanda: gydytojas vaikų ir paauglių psichiatras, medicinos psichologas, socialinis darbuotojas, psichikos sveikatos slaugytojas, kiti specialistai (psichoterapijos paslaugas teikiantis specialistas, ergoterapeutas, kineziterapeutas, meno terapeutas ir kiti) pagal poreikį.

64. Vaikų ir paauglių psichosocialinės rehabilitacijos paslaugos yra ambulatorinės ir stacionarinės. Ambulatorinės vaikų ir paauglių psichosocialinės rehabilitacijos paslaugos yra trumpalaikės ir ilgalaikės.

65. Ambulatorinės vaikų ir paauglių psichosocialinės rehabilitacijos paslaugos skiriamos pacientams po vaikų ir paauglių psichiatrijos dienos stacionaro ar stacionarinio gydymo, kai yra bent dvi iš šių sąlygų:

- 65.1. kai toliau reikia stebėti ir koreguoti paciento būklę;
- 65.2. kai reikia padėti psichikos ir elgesio sutrikimų turintiems pacientams integruotis arba reintegruotis į bendruomenę ir šeimą;
- 65.3. kai reikia sustiprinti paciento socialinius ryšius, socialinius įgūdžius bei adaptaciją.
66. Trumpalaikė ambulatorinė vaikų ir paauglių psichosocialinė reabilitacija skiriama esant aprašo 65 punkte nurodytoms sąlygoms ir kai paciento vertinimo pagal VBVS rodiklis yra 60–70 balų. Per 40 kalendorinių dienų suteikiama iki 12 trumpalaikės ambulatorinės vaikų ir paauglių psichosocialinės reabilitacijos paslaugų. Vienos trumpalaikės ambulatorinės vaikų ir paauglių psichosocialinės reabilitacijos paslaugos suteikimo metu taikomi ne mažiau kaip 3 diagnostikos ir gydymo metodai, nurodyti aprašo 77 ir 78 punktuose.
67. Ilgalaikė ambulatorinė vaikų ir paauglių psichosocialinė reabilitacija skiriama po trumpalaikės vaikų ir paauglių psichosocialinės reabilitacijos, kai per trumpalaikę vaikų ir paauglių psichosocialinę reabilitaciją paciento vertinimo pagal VBVS rodiklis yra 71–80 balų. Ilgalaikė ambulatorinė vaikų ir paauglių psichosocialinė reabilitacija teikiama iki 9 mėnesių, skiriant iki 35 apsilankymų pas aprašo 63 punkte nurodytą komandą ir (ar) jos narius. Vienos ilgalaikės ambulatorinės vaikų ir paauglių psichosocialinės reabilitacijos paslaugos suteikimo metu taikomi ne mažiau kaip 3 diagnostikos ir gydymo metodai, nurodyti aprašo 77 ir 78 punktuose.
68. Vaikų ir paauglių psichosocialinės reabilitacijos paslaugoms gauti pacientą siunčia gydytojas vaikų ir paauglių psichiatras. Siuntime turi būti nurodyti vertinimo pagal VBVS rezultatai ir prie siuntimo pridėta forma 027/a, kurioje aprašytas taikytas gydymas vaikų ir paauglių psichiatrijos dienos stacionare ar vaikų ir paauglių psichiatrijos stacionare.
69. ASPĮ, teikiančioje ambulatorinės vaikų ir paauglių psichosocialinės reabilitacijos paslaugas, turi būti aprašo 22 punkte nurodytos patalpos. Stacionarinės vaikų ir paauglių psichosocialinės reabilitacijos paslaugos turi būti teikiamos atskirame padalinyje, kuriame turi būti patalpos, nurodytos aprašo 35 punkte.
70. Ambulatorinės ir stacionarinės vaikų ir paauglių psichosocialinės reabilitacijos procesą sudaro psichikos būklės vertinimo, paciento konsultavimo, mokymo, psichosocialinių įgūdžių atkūrimo ir stiprinimo paslaugos.
71. Aprašo 63 punkte nurodytos specialistų komandos gydytojas vaikų ir paauglių psichiatras yra atsakingas už individualaus vaikų ir paauglių psichosocialinės reabilitacijos plano sudarymą, papildymą ir (ar) koregavimą, plano įvykdymo rezultatų aprašymą formoje 025/a ir pakartotinės vaikų ir paauglių psichosocialinės reabilitacijos skyrimą (rekomendavimą). Priimdamas sprendimus gydytojas vaikų ir paauglių psichiatras vadovaujasi Aprašo 63 punkte nurodytos specialistų komandos specialistų rekomendacijomis, paciento vertinimo ir stebėjimo rezultatais bei bendromis Aprašo 63 punkte nurodytos specialistų komandos išvadomis.
72. Gydytojas vaikų ir paauglių psichiatras, teikdamas ambulatorinės ir stacionarinės vaikų ir paauglių psichosocialinės reabilitacijos paslaugas:
- 72.1. vertina paciento psichikos būklę;
 - 72.2. dalyvauja sudarant ir vykdant psichosocialinės reabilitacijos planą;
 - 72.3. vykdo psichoedukaciją pacientui ir jo atstovams pagal įstatymą;
 - 72.4. teikia informaciją ir konsultacijas psichosocialinės reabilitacijos specialistų komandos nariams;
 - 72.5. vadovauja taikant aplinkos terapiją.
73. Medicinos psichologas, teikdamas ambulatorinės ir stacionarinės vaikų ir paauglių psichosocialinės reabilitacijos paslaugas:
- 73.1. dalyvauja sudarant ir vykdant vaikų ir paauglių psichosocialinės reabilitacijos planą;
 - 73.2. atlieka psichologinį paciento įvertinimą;
 - 73.3. atlieka psichologines intervencijas (psichologinį konsultavimą, taiko psichologinio poveikio priemones, psichoterapines technikas) individualiai ir grupėje;
 - 73.4. konsultuoja paciento atstovus pagal įstatymą;
 - 73.5. pagal kompetenciją vykdo psichologinį mokymą.
74. Socialinis darbuotojas, dalyvaudamas teikiant ambulatorinės ir stacionarinės vaikų ir paauglių psichosocialinės reabilitacijos paslaugas:

- 74.1. dalyvauja sudarant ir vykdant vaikų ir paauglių psichosocialinės reabilitacijos planą;
- 74.2. įvertina paciento socialinį funkcionavimą, socialinius ryšius bei socialinius įgūdžius;
- 74.3. konsultuoja pacientą dėl psichosocialinių galimybių, individualios priežiūros, kitos kasdieninės ir savarankiškos veiklos įgūdžių, vykdo kitą psichosocialinį konsultavimą ir (ar) mokymą;
- 74.4. moko individualiai ir grupėse individualios priežiūros, kitos kasdienės ir savarankiškos veiklos įgūdžių;
- 74.5. taiko aplinkos terapiją;
- 74.6. konsultuoja paciento atstovus pagal įstatymą dėl paciento individualios priežiūros, kitos kasdienės ir savarankiškos veiklos bei galimybių;
- 74.7. stebi paciento individualios priežiūros ir savarankiškumo vystymąsi ir pokyčius;
- 74.8. rūpinasi paciento ryšių su aplinka atkūrimu;
- 74.9. informuoja ir konsultuoja pacientus ir jų artimuosius apie socialinės pagalbos poreikį ir priemones;
- 74.10. tarpininkauja ir vykdo bendradarbiavimą su Aprašo 5 punkte nurodytomis institucijomis.
- 75. Psichikos sveikatos slaugytojas, teikdamas ambulatorinės ir stacionarinės vaikų ir paauglių psichosocialinės reabilitacijos paslaugas:
 - 75.1. dalyvauja sudarant ir vykdant vaikų ir paauglių psichosocialinės reabilitacijos planą;
 - 75.2. padeda pacientui atkurti prarastus ir įtvirtinti turimus bendravimo įgūdžius;
 - 75.3. vertina paciento būklę ir jos pasikeitimus;
 - 75.4. stebi paciento savarankiškumo vystymąsi ir pokyčius;
 - 75.5. vykdo aplinkos terapiją;
 - 75.6. teikia konsultacinę pagalbą pacientui bei jo artimiesiems dėl vaistų vartojimo, psichosocialinių įgūdžių atkūrimo ir palaikymo.
- 76. Stacionarinė vaikų ir paauglių psichosocialinė reabilitacija skiriama tik po stacionarinio vaikų ir paauglių psichiatrinio gydymo, kai paciento vertinimo pagal VBVS rodiklis yra 50–59 balų. Stacionarinės vaikų ir paauglių psichosocialinės reabilitacijos paslaugos pacientui teikiamos iki 15 lovdienų vieno gydymo kurso metu.
- 77. Teikiant vaikų ir paauglių psichosocialinės reabilitacijos paslaugas taikomi šie diagnostikos metodai:
 - 77.1. klinikinė diagnostika, psichosocialinis vertinimas;
 - 77.2. įvairių specialistų atliekamas vaiko elgesio, žaidimo, bendravimo klinikinis stebėjimas;
 - 77.3. vaiko elgesio, psichikos būklės, tėvų ir vaiko santykių vertinimo metodai;
 - 77.4. klinikinis interviu;
 - 77.5. pažintinių funkcijų (dėmesio, atminties, mąstymo ir kitų), raidos, intelekto, emocinės būsenos, emocinių ir elgesio sunkumų, asmenybės ir kitų psichologinių savybių vertinimas psichologinio įvertinimo instrumentais:
 - 77.5.1. standartizuotais intelekto vertinimo instrumentais);
 - 77.5.2. raidos vertinimo instrumentais (Vaiko raidos skalė; VBVS; kiti Lietuvoje taikomi standartizuoti raidos vertinimo instrumentai);
 - 77.5.3. vaikų elgesio ir emocinių sunkumų vertinimo instrumentais;
 - 77.6. bendradarbiavimu grįstas savižudybės rizikos vertinimas ir valdymas;
 - 77.7. vaiko ir tėvų santykių vertinimo metodai.
- 78. Teikiant vaikų ir paauglių psichosocialinės reabilitacijos paslaugas taikomi šie gydymo metodai:
 - 78.1. konsultacijos (individualios, grupinės, šeimos);
 - 78.2. psichoterapija (individuali, grupinė, šeimos) ir psichoterapinių technikų taikymas (pacientui, atstovams pagal įstatymą);
 - 78.3. socialinių įgūdžių ugdymas;
 - 78.4. psichoedukacija, psichologinis švietimas (pacientų tėvų, bendruomenės narių);

78.5. išplėstinė gydytojo vaikų ir paauglių psichikos sveikatos specialistų konsultacija, kurios metu bendradarbiaujama su Aprašo 5 punkte nurodytomis institucijomis, teikiamos ugdymo rekomendacijos;

78.6. aplinkos terapija;

78.7. įvairūs meno terapijos metodai.

79. Kiekvienos vaikų ir paauglių psichosocialinės reabilitacijos paslaugos metu turi būti taikomi ne mažiau kaip 3 diagnostikos ir (ar) gydymo metodai, nurodyti aprašo 77–78 punktuose.

IX SKYRIUS

VAIKŲ IR PAAUGLIŲ PSICHIATRIJOS PASLAUGŲ APMOKĖJIMO PRIVALOMOJO SVEIKATOS DRAUDIMO FONDO BIUDŽETO LĖŠOMIS TVARKA

80. Vaikų ir paauglių psichikos sveikatos priežiūros paslaugų, atitinkančių apraše nustatytus reikalavimus, išlaidos apmokamos Privalomojo sveikatos draudimo fondo (toliau – PSDF) biudžeto lėšomis šia tvarka:

80.1. Vaikų ir paauglių specializuotų ambulatorinių psichiatrijos paslaugų išlaidos PSDF biudžeto lėšomis apmokamos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1998 m. birželio 18 d. įsakymu Nr. 329 „Dėl bazinių kainų patvirtinimo“ nustatyta tvarka bazinėmis kainomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2008 m. gegužės 9 d. įsakymu Nr. V-436 „Dėl Specializuotų ambulatorinių asmens sveikatos priežiūros paslaugų, kurių išlaidos apmokamos Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis, ir jų bazinių kainų sąrašo patvirtinimo“. Per kalendorinius metus apmokama ne daugiau kaip dviejų suteiktų vienam pacientui išplėstinių gydytojo vaikų ir paauglių psichikos sveikatos specialistų konsultacijų išlaidos.

80.2. Vienam pacientui vieno gydymo epizodo metu PSDF biudžeto lėšomis gali būti apmokamos ne daugiau kaip 30 vaikų ir paauglių psichiatrijos dienos stacionaro paslaugų. Atsižvelgiant į paciento sveikatos būklę gydytojų konsiliumo sprendimu gydymo kursas gali būti pratęstas 1 kartą, tačiau ne daugiau kaip dar 30 vaikų ir paauglių psichiatrijos dienos stacionaro paslaugų. Vienos vaikų ir paauglių psichiatrijos dienos stacionaro paslaugos bazinė kaina – 43,80 balo.

80.3. Už vaikų ir paauglių psichiatrijos stacionarines bei vaikų ir paauglių krizių intervencijos paslaugas mokama pagal giminingų diagnozių grupių metodą, vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. V-1118 „Dėl Giminingų diagnozių grupių sąrašo, Normatyvinės gydymo trukmės ir giminingų diagnozių grupėms priskiriamų kainų koeficientų sąrašo, bazinės aktyviojo gydymo atvejo kainos ir Medicinos pagalbos priemonių, vaistų, procedūrų ir kraujo komponentų kainų, turinčių įtakos faktinei aktyviojo gydymo atvejo kainai, sąrašo tvirtinimo“.

80.4. PSDF biudžeto lėšomis apmokama ne daugiau kaip 12 vienam pacientui vieno gydymo epizodo metu suteiktų trumpalaikės ambulatorinės vaikų ir paauglių psichosocialinės reabilitacijos paslaugų išlaidos. PSDF biudžeto lėšomis apmokama ne daugiau kaip 35 vienam pacientui vieno gydymo epizodo metu suteiktų ilgalaikės ambulatorinės vaikų ir paauglių psichosocialinės reabilitacijos paslaugų išlaidos. PSDF biudžeto lėšomis apmokama ne daugiau kaip 15 vienam pacientui vieno gydymo epizodo metu suteiktų stacionarinių vaikų ir paauglių psichosocialinės reabilitacijos paslaugų išlaidos.

80.5. Vaikų ir paauglių psichosocialinės reabilitacijos paslaugos apmokamos bazinėmis kainomis.